

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСВІТОЛОГІЯ:

ПІДГОТОВКА ЕКСПЕРТІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

За редакцією
доктора філософських наук,
професора, дійсного члена НАПН України
В. О. Огнев'юка

Київ – 2015

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.00я73

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 5 від 28 травня 2015 року)*

Рецензенти: **Олійник В. В.** – ректор Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти», доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Таланова Ж. В. – менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ Офісу в Україні (Інститут лідерства, інновацій та розвитку ЄС), доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник.

Курбатов С. В. – завідувач відділу лідерства та інституційного розвитку вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України, член Національного агентства з якості вищої освіти, кандидат філософських наук.

Авторський колектив:

Передмова – В. О. Огнев'юк

В. О. Огнев'юк (1.3), С. О. Сисосва (1.1, 1.8), О. Б. Жильцов (1.2, 1.4, 1.5), Л. В. Козак (1.7, 2), О. М. Кузьменко (1.3), І. І. Тригуб (1.1, 1.6), М. М. Галицька (1.6), Н. П. Мазур (1.4, 1.5), Н. А. Побірченко (2), В. О. Рябенко (2), М. Зельман (додатки), О. О. Коцур (додатки).

О-72 Освітologia: підготовка експертів у галузі освіти: навчально-методичний посібник / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисосва, О. Б. Жильцов, Л. В. Козак, О. М. Кузьменко, І. І. Тригуб, М. М. Галицька, Н. П. Мазур, Н. А. Побірченко, В. О. Рябенко, М. Зельман, О. О. Коцур. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2015. – 464 с.

ISBN 978-966-2748-57-4 (присвоим после утверждения макета)

У навчально-методичному посібнику подано навчальну міждисциплінарну програму «Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти», яка, інтегруючи знання окремих наук про освіту, сприяє всебічній підготовці експерта у галузі освіти, та методичні рекомендації щодо реалізації навчальних програм на міждисциплінарному рівні. Програми є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка. Вони розроблені згідно із навчальним планом за спеціальністю 8.18010020 «Управління навчальним закладом» з метою освітньо-професійної підготовки магістрів.

Навчальна міждисциплінарна програма «Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти» складається з 8 макро模улів, які представляють собою структуровані модульні програми навчальних дисциплін освітологічної підготовки: «Сутність і зміст експертної діяльності в освіті», «Нормативно-правові засади експертної діяльності у галузі освіти», «Якість освіти та експертний супровід її забезпечення», «Освітній моніторинг», «Зовнішній і внутрішній моніторинг якості освіти», «Освітoметрія (освітні вимірювання)», «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» та «Компаративістика: якість функціонування освітніх систем. Параметри експертизи».

Видання підготовлене за результатами досліджень науково-дослідної лабораторії освітології та інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

Видання адресовано керівникам освітніх установ усіх рівнів, викладачам навчальних закладів, магістрантам, аспірантам, науковцям, усім, хто цікавиться міждисциплінарним підходом до вивчення сфери освіти, освітologiaю.

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.00я73

ISBN 978-966-2748-57-4

© Колектив авторів, 2015

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА: ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	4
--	---

РОЗДІЛ I. Навчальна міждисциплінарна програма «Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти»	11
1.1. Макромодуль I. Сутність і зміст експертної діяльності в освіті	12
1.2. Макромодуль II. Нормативно-правові засади експертної діяльності у галузі освіти	60
1.3. Макромодуль III. Якість освіти та експертний супровід її забезпечення	105
1.4. Макромодуль IV. Освітній моніторинг	151
1.5. Макромодуль V. Зовнішній і внутрішній моніторинг якості освіти	194
1.6. Макромодуль VI. Освітометрія (освітні вимірювання)	242
1.7. Макромодуль VII. Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти	270
1.8. Макромодуль VIII. Компаративістика: якість функціонування освітніх систем. Параметри експертизи	320

РОЗДІЛ II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо реалізації навчальної міждисциплінарної програми з підготовки експертів у галузі освіти	379
Вступ	381
2.1. Методика підготовки і проведення лекцій	385
2.2. Методика проведення семінарських і практичних занять	394
2.3. Організація самостійної роботи	406
2.4. Індивідуальна науково-дослідна робота	411
2.5. Оцінювання навчальних результатів	414
Список використаних джерел	425

ДОДАТКИ. Навчальна програма «Основи конструювання тестів»	426
---	-----

Авторський колектив навчальної міждисциплінарної програми «Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти»	462
--	-----

МАКРОМОДУЛЬ VII : ЕКСПЕРТИЗА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Зміст навчальної програми

Пояснювальна записка	271
Структура програми навчальної дисципліни	275
I. Опис предмета навчальної дисципліни	275
II. Тематичний план навчальної дисципліни	276
III. Програма	277
Змістовий модуль 1. Інноваційні процеси в освіті	277
Тема 1. Інновації в освіті: сутність, характеристика, експертиза	277
Тема 2. Інноваційні процеси як механізм розвитку освітніх систем: критерії їх ефективності	282
Питання до модульного контролю 1	287
Список рекомендованої літератури до змістового модулю 1	288
Змістовий модуль 2. Експертиза для управління інноваційними процесами в освіті	291
Тема 3. Інноваційна діяльність в освіті: параметри аналізу та оцінювання	292
Тема 4. Управління процесом впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчальних закладів	298
Питання до модульного контролю 2	305
Список рекомендованої літератури до змістового модулю 2	306
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти»	310
V. Карта самостійної роботи студента	312
VI. Контроль за індивідуальною роботою студентів	313
VII. Підсумковий модульний контроль	313
VIII. Список рекомендованої літератури до Макромодулю VII	315
Основна література	315
Додаткова література	317

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасному етапові розвитку освіти в Україні властиве активне впровадження освітніх інновацій, спрямованих на модернізацію освіти згідно із вимогами часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Це актуалізує проблему дослідження освітніх інновацій, які є дієвим чинником підвищення якості освітніх послуг, зростання творчого потенціалу учасників навчального процесу. Експертиза освітніх інновацій у загальному інноваційному процесі є важливим компонентом інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо реалізації певних інновацій у конкретному навчальному закладі. Кваліфікована, відкрита експертиза інноваційних освітніх проєктів спрямована на підтримку і науково-консультативний супровід інноваційної діяльності педагогів. Попередня оцінка й прогнозування наслідків нововведення дозволяє уникнути ризиків та підвищити ефективність інноваційних процесів.

Тому підготовка педагогічних працівників і керівників навчальних закладів до управління інноваційними процесами в освіті та проведення експертизи освітніх інновацій сьогодні розглядаються як одне із найважливіших завдань розвитку освіти.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів згідно із навчальним планом за спеціальністю 8.18010020 «Управління навчальним закладом».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Згідно із навчальним планом за спеціальністю 8.18010020 «Управління навчальним закладом» загальний обсяг дисципліни складає два залікових кредити (72 год.) і включає всі види навчальної діяльності магістранта: аудиторні заняття (28 год.), самостійна робота (36 год.), індивідуальна робота (4 год.), модульний контроль (4 год.), підсумковий модульний контроль (2 год.). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим модульним контролем у формі заліку.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма передбачає 2 змістові модулі, кожен з яких складається з опису конкретних тем навчальної дисципліни, форм організації навчання, видів контролю. Структура опису кожної теми така: назва теми; зміст лекції; зміст семінарських занять з теми; зміст самостійної роботи з теми; список літератури до теми (базової і допоміжної); запитання для модульного контролю.

Програма визначає обсяги знань, які повинен засвоїти магістрант згідно із вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти», необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Навчальна дисципліна «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» є теоретичною і світоглядною основою фахової підготовки магістрантів до майбутньої професійно-педагогічної та управлінської діяльності в галузі освіти. Дисципліна орієнтована на розвиток інноваційного мислення магістранта і передбачає підготовку фахівця у галузі освіти, здатного виокремлювати педагогічні проблеми та шукати способи їх ефективного вирішення у процесі професійної діяльності. Викладання курсу дозволить наблизити майбутню професійну діяльність педагогів-управлінців до створення, оцінювання і реалізації інновацій у сфері освітньої діяльності. Тому в навчальній програмі представлені підходи до розуміння інновацій, інноваційної діяльності та способів її реалізації, формування готовності до інновацій, включаючи проектування й експертизу освітніх інновацій.

Мета курсу «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» – розвиток професійної компетентності фахівців-управлінців у галузі освіти шляхом формування умінь вирішувати нові професійні завдання, зокрема, завдання дослідження, проектування, управління та експертизи у сфері освітніх інновацій.

Завдання вивчення дисципліни:

- поглиблення знань магістрантів про сутність інновацій та інноваційних процесів в освіті;
- виробити у магістрантів уміння самостійно орієнтуватися в різних видах інноваційної діяльності, співвідносити їх з передовим досвідом і специфікою регіону;

- сформувані вміння експертизи педагогічних інновацій, інноваційного розвитку навчального закладу, вивчення рівня готовності педагогів до здійснення інноваційної професійної діяльності;
- виробити вміння проектувати, реалізовувати і розповсюджувати інноваційний педагогічний досвід;
- ознайомити магістрантів з нормативно-правовими основами менеджменту інновацій.

Місце курсу в професійній підготовці майбутнього педагога та управління. Зміст навчальної дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» базується на системі знань, умінь і універсальних компетентностей, отриманих під час вивчення комплексу гуманітарних, загальнопедагогічних, профільних дисциплін у рамках бакалаврату та дисциплін за програмою магістратури. Вивчення курсу орієнтоване на розвиток цілісного сприйняття ролі інноваційних процесів у забезпеченні якості освіти, їх взаємозв'язку з минулим і майбутнім.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» **магістрант має:**

- засвоїти основні категорії, поняття і терміни педагогічної інноватики;
- усвідомити проблеми і тенденції розвитку освіти в сучасному світі;
- засвоїти систему знань щодо сутності, специфіки, класифікацій і видів інновацій в освіті;
- оволодіти знаннями основних напрямів інноваційної діяльності в освіті;
- оволодіти інструментарієм інноваційних процесів в освіті (пріоритети, стратегії, закономірності, принципи, методи, критерії оцінки);
- набути здатності збирати, аналізувати, систематизувати і оцінювати інформацію з питань інновацій та інноваційних процесів в освіті;
- вміти застосовувати сучасні технології діагностики та оцінювання якості освітнього процесу;
- формувати освітнє середовище, використовувати свої здібності в реалізації завдань інноваційної освітньої політики;
- застосовувати методики діагностування готовності педагога до інноваційної діяльності в інноваційному середовищі навчального закладу;

- здійснювати експертизу і оцінку освітніх програм;
- вміти організовувати та проводити дослідно-експериментальну діяльність;
 - оволодіти навичками впровадження інновацій, планування і реалізації інноваційної діяльності на основі нормативної документації, встановлених правил оформлення, звітності та експертизи результатів інноваційної діяльності;
 - застосовувати сучасні методики і технології організації та реалізації освітнього процесу на різних освітніх ступенях в різних освітніх установах;
 - набути готовності до розробки і реалізації моделей, методик, технологій навчання та управління, а також до аналізу результатів процесу їх використання в освітніх закладах різних типів.

Зміст самостійної роботи з курсу «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» спрямований на опрацювання нормативних документів, основної та додаткової літератури, виконання творчих проєктів, різних видів науково-дослідницької роботи.

Від магістрантів вимагається: ведення тематичного словника, опрацювання наукових джерел з кожної теми за формою, яка обирається самостійно, але передбачає визначення особистого ставлення до змісту джерела (за бажанням), доповнення списку рекомендованих джерел самостійно підібраними до кожної теми науковими працями, які відображають напрями наукових уподобань.

Вивчення магістрами навчальної дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти» завершується ПМК.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напря́м, спеціалі́зність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 кредити</p> <p>Змістові модулі: 2 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 72 години</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p>Спеціальність 8.18010020 «Управління навчальним закладом»</p> <p>Освітньо- кваліфікаційний рівень «магістр»</p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 2/2 Семестр: 2/2</p> <p>Аудиторні заняття: 28 годин, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 12 годин</p> <p>Семінарські заняття: 12 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 4 години</p> <p>Модульний контроль: 4 години</p> <p>Самостійна робота: 38 годин</p> <p>Підсумковий модульний контроль¹⁷: ПМК 2 години</p>

¹⁷ Форма підсумкового модульного контролю обирається викладачем у залежності від обсягу і вивчення матеріалу та цільової аудиторії.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 1. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ									
1.	Інновації в освіті: сутність, характеристика, експертиза	19	9	4	4	1	10		
2.	Інноваційні процеси як механізм розвитку освітніх систем: критерії їх ефективності	14	5	2	2	1	9		
Разом:		35	14	6	6	2	19	2	
Змістовий модуль 2. ЕКСПЕРТИЗА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОСВІТІ									
3.	Інноваційна діяльність в освіті: параметри аналізу та оцінювання	14	5	2	2	1	9		
4.	Управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи навчальних закладів	19	9	4	4	1	10		
Разом:		35	14	6	6	2	19	2	
Всього за навчальним планом:		72	28	12	12	4	38	4	2

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

Основні поняття модулю:

Інновація; новація; освітня інновація; педагогічна інновація; класифікація освітніх інновацій; інноваційна школа; експертиза інновацій; інноваційний освітній процес; закономірності інноваційних процесів; принципи розвитку інноваційних процесів; структура інноваційного процесу; критерії ефективності інноваційного освітнього процесу.

ТЕМА 1.

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: СУТНІСТЬ, ХАРАКТЕРИСТИКА, ЕКСПЕРТИЗА

ЛЕКЦІЯ 1.

Інновації в освіті як основа модернізації галузі в сучасних умовах. Сутність і характеристика понять: «нове», «новація», «інновація», «освітня інновація», «педагогічна інновація», «інновація в освіті». Специфіка інновацій в освіті.

Проблеми вивчення і освоєння інновацій в освіті. Джерела нового в освіті. Новизна педагогічного засобу як головний показник інновації. Характеристика новизни (абсолютна новизна, відносна новизна, суб'єктивна новизна, псевдо новизна), її рівні, сфера застосування.

Системи класифікацій інновацій в освіті (технологічні, методичні, організаційні, управлінські, економічні, соціальні, юридичні). Класифікації освітніх інновацій (І. М. Дичківська, М. М. Поташник, А. В. Хуторський та ін.).

Характеристики інновацій в освіті. Теоретичні інновації (нові дидактичні ідеї, концепції, підходи, гіпотези, напрями, закономірності, класифікації, принципи, що отримані в результаті науково-дослідної діяльності і покладені в основу інноваційних процесів). Практичні інновації (нові освітні стандарти, освітні програми, методики, рекомендації в сфері дидактики, теорії виховання, нові технології навчання і виховання тощо). Дидактичні інновації (нові методики

викладання, нові форми організації занять, новації в організації змісту освіти (інтегровані (міжпредметні) програми, методи оцінювання освітніх результатів).

Авторські школи у вітчизняній і світовій освітній практиці. Сучасні інноваційні навчальні заклади (дослідницькі університети, ліцеї, гімназії, коледжі, школи – дитячі садки, дитячі садки – школи, Центри розвитку дитини та ін.).

Поняття експертизи освітніх інновацій. Об'єкти педагогічної експертизи. Предмет експертизи. Функції експертизи освітніх інновацій. Завдання експертизи освітніх інновацій. Принципи експертизи освітніх інновацій. Критерії експертизи освітніх інновацій. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій. Методи експертизи освітніх інновацій.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.1.

Освітні інновації як основа модернізації галузі в сучасних умовах

План

1. Сутність і співвідношення понять «інновація» – «новація», «педагогічна інновація» – «освітня інновація».
2. Сучасні класифікації інновацій в освіті.
3. Проблеми вивчення і освоєння інновацій в освіті.
4. Джерела і носії нового в освіті.
5. Інноваційні дидактичні системи та їх роль у розвитку освіти і суспільства.
6. Сучасні інноваційні навчальні заклади.
7. Функції та принципи експертизи освітніх інновацій.
8. Критерії експертизи освітніх інновацій.
9. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 1.1.

Основна література:

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Коновальчук І. І. Теоретичні й технологічні аспекти експертизи освітніх інновацій / І. І. Коновальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, №4(22), 2012. – С. 24-31.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. – № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7.

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – 417 с.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность / В. А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Буркова Л. В. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л. В. Буркова // Директор школи. – 2000. – № 35. – С. 1 – 9.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій / Л. В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (28 – 29 березня 2012 р.). / заг. ред. В. О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227 – 232.

Козак Л. В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч.1. – С. 207 – 216.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 1.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перекласти основну інформацію теми мовою таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Виписати у термінологічний словник і проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «новація», «інновація»; «освітня інновація»; «педагогічна інновація»; «інновація в освіті»; «експертиза освітніх інновацій».

2. Зробити порівняльну характеристику класифікацій освітніх інновацій.

3. Навести приклади інновацій за масштабом перетворення (часткові, модульні, системні); за інноваційним потенціалом (модифікаційні; комбінаторні; радикальні, або фундаментальні, глобальні – за вибором).

4. Описати методи експертизи освітніх інновацій.

Список рекомендованої літератури до теми 1.

Основна література:

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Коновальчук І. І. Теоретичні й технологічні аспекти експертизи освітніх інновацій / І. І. Коновальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, №4(22), 2012. – С. 24-31.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. – № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7.

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – 417 с.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность / В. А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Буркова Л. В. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л. В. Буркова // Директор школи. – 2000. – № 35. – С. 1–9.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. покажчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій / Л. В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. (28–29 березня 2012 р.). / заг. ред. В. О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227–232.

Козак Л. В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч.1. – С. 207–216.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3–8.

Хомерик О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А. В. Хуторской. – М.: Изд-во УНЦ ДЮ, 2005. – 222 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

ТЕМА 2.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ СИСТЕМ: КРИТЕРІЇ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

ЛЕКЦІЯ 2.

Сутність інноваційних процесів в освіті. Закономірності інноваційних процесів в освіті. Принципи управління інноваційними освітніми процесами. Типи структур інноваційного процесу. Етапи інноваційного освітнього процесу.

Основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку: гуманізація, демократизація, інтеграція, інформатизація, технологізація, стандартизація освіти, її оптимізація, активізація й інтенсифікація, утвердження самоосвіти і самонавчання в якості провідних форм освіти, компетентнісний підхід в освіті, перехід до неперервної освіти (освіта у продовж життя).

Інновації в освітніх системах. Інноваційні процеси в дошкільній освіті. Інноваційні процеси в середній освіті. Інноваційні процеси у вищій освіті.

Методи вибору і прогнозування інноваційних процесів в освіті, критерії їх ефективності.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2.1.

Інноваційні процеси в освіті

План

1. Сутність та закономірності інноваційних процесів в освіті.
2. Структура і динаміка розвитку інноваційних процесів в освіті.
3. Типи структур інноваційних процесів.
4. Основні характеристики інноваційного освітнього процесу.
5. Напрями розвитку інноваційних процесів в освіті.
6. Інноваційні процеси в дошкільній освіті.
7. Інноваційні процеси в системі закладів середньої освіти.
8. Інноваційні процеси у вищій освіті.
9. Критерії ефективності інноваційних процесів в освіті.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 2.1.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) від 03.11.1993 р. № 896 [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (затверджено Постановою кабінету міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Закон України «Про вищу освіту». Від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс]. – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф., Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154. – 167.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность / В. А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Ключенок, Т. О. Лішук; НАУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И.К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6 – 9.

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перекласти основну інформацію теми мовою таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Виписати у термінологічний словник і проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «інноваційна освіта»; «інноваційний освітній процес».

2. Провести аналіз інноваційних процесів в системі дошкільної, загальної середньої та вищої освіти України. Підготувати анотований каталог наукових праць, присвячених проблемам розвитку інноваційних процесів в освіті.

3. Порівняти традиційний та інноваційний освітній процес за такими параметрами: цілі; зміст; організація освітньої діяльності; контроль і оцінка.

Список рекомендованої літератури до теми 2.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт *України* від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) від 03.11.1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Закон України «Про вищу освіту». Від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс]. – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Коновальчук І. І. Теоретичні й технологічні аспекти експертизи освітніх інновацій / І. І. Коновальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, №4(22), 2012. – С. 24-31.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф., Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154. – 167.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность / В. А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІШО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3–8.

Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Експертиза в сучасному світі: от знания к деятельности / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И.К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6–9.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 1.

1. Інноваційні тенденції в розвитку освіти.
2. Сутність і специфіка інновацій в освіті.
3. Характеристики інновацій в освіті.
4. Сучасні класифікації інновацій в освіті.
5. Проблеми вивчення і освоєння інновацій в освіті.
6. Джерела і носії нового в освіті.
7. Інноваційні дидактичні системи та їх роль у розвитку освіти і суспільства.
8. Авторські школи у вітчизняній і світовій освітній практиці.

9. Сучасні інноваційні навчальні заклади.
10. Предмет та завдання експертизи освітніх інновацій.
11. Функції експертизи освітніх інновацій.
12. Принципи експертизи освітніх інновацій.
13. Критерії експертизи освітніх інновацій.
14. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.
15. Методи експертизи освітніх інновацій.
16. Закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті.
17. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
18. Життєвий цикл освітньої інновації.
19. Види структур інноваційного процесу.
20. Основні напрями та механізми розвитку інноваційних процесів в освіті.
21. Інноваційні процеси в системі дошкільної освіти.
22. Інноваційні процеси в системі загальної середньої освіти.
23. Інноваційні процеси у вищій освіті.
24. Методи вибору і прогнозування інноваційних процесів в освіті.
25. Критерії ефективності інноваційних процесів в освіті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт *України* від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Бла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) від 03.11.1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст]: підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст]: навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс] / – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2006. – 124 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2005. – 160 с.

Коновальчук І. І. Теоретичні й технологічні аспекти експертизи освітніх інновацій / І. І. Коновальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, №4(22), 2012. – С. 24-31.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. – № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7.

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – 417 с.

Паламарчук В. Ф., Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154 – 167.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Буркова Л. В. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л. В. Буркова // Директор школи. – 2000. – № 35. – С. 1 – 9.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показник (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Ключенок, Т. О. Ліщук; НАУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Клочко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій / Л. В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. (28 – 29 березня 2012 р.) / заг. ред. В. О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227 – 232.

Козак Л. В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч. 1. – С. 207 – 216.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с.

Сисосва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С. О. Сисосва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.

Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоева. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Слободчиков В. И. Инновации в образовании: основания и смысл [Электронный ресурс] / В. И. Слободчиков. – Режим доступа: http://www.abitu.ru/researcher/methodics/nauka/a_1xizkd.html

Слободчиков В. И. Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания) / В. И. Слободчиков. – Киров, 2003. – 112 с.

Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика : методология, теория, практика : Научное издание / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Шевцов М. Г., Козлова О. Г., Харламов Ю. І. Учителю про педагогічну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.

Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Экспертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И. К. Журавлев, В. С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6 – 9.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКСПЕРТИЗА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОСВІТІ

Основні поняття модулю:

Інноваційна освітня діяльність; інноваційна педагогічна діяльність; готовність педагога до інноваційної діяльності; критерії оцінювання педагогічної діяльності; педагогічне проектування; інноваційний проект; інноваційний розвиток навчального закладу; управління інноваційним розвитком; управління процесом упровадження інновації; програма інноваційного розвитку навчального закладу; програмно-цільовий підхід; банк педагогічних інновацій; експертиза інноваційної освітньої діяльності.

ТЕМА 3.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТІ: ПАРАМЕТРИ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

ЛЕКЦІЯ 3.

Сутність та характеристика інноваційної діяльності в освіті. Напрями інноваційної освітньої діяльності. Зміст інноваційної освітньої діяльності.

Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога. Критерії, показники та рівні готовності педагога до інноваційної діяльності.

Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.

Поняття педагогічного проектування. Педагогічне проектування як форма інноваційної діяльності педагога. Освітні маршрути, стандарти, технології, освітні і навчальні програми як продукти проектування в освіті.

Проектування і реалізація інновацій на різних рівнях педагогічного процесу. Інновації у змісті освіти. Інновації у навчальному процесі. Інновації у навчальному курсі. Інновації в навчальному закладі.

Дослідно-експериментальна робота як умова розробки освітніх проектів. Функції і логіка побудови експериментальної діяльності педагога.

Основні процедури проектування педагогічних нововведень. Етапи педагогічного проектування. Технологія педагогічного проектування.

Типи і види експертизи інноваційної діяльності. Експертні оцінки в інноваційній педагогічній діяльності. Методи експертної діяльності.

Критерії оцінювання інноваційних педагогічних проектів.

Вивчення та експертиза інноваційного педагогічного досвіду. Параметри педагогічного аналізу та оцінювання інноваційної освітньої діяльності.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 3.1.

Інноваційна діяльність в освіті: сутність, зміст, експертиза.

План

1. Сутність та характеристика інноваційної педагогічної діяльності.
2. Критерії, показники та рівні готовності педагога до інноваційної діяльності.

3. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
4. Проектування інновацій на різних рівнях педагогічного процесу.
5. Етапи і зміст педагогічного проектування.
6. Розробка змісту інноваційних освітніх і навчальних програм.
7. Розробка технології інноваційного освітнього процесу.
8. Критерії оцінювання інноваційних педагогічних проєктів.
9. Експертиза та оцінювання інноваційної освітньої діяльності.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 3.1.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_ostviti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.

Інноваційний потенціал проєктної діяльності у навчальному закладі: Практико-орієнтований збірник / За загальною редакцією О. А. Федоренка, І. Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с. – С. 10 – 70; 140 – 152.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІШПО, 2005. – 96 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІШПО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Адольф В. А., Ильина Н. Ф. Инновационная деятельность педагога в процессе его профессионального становления: монография / В. А. Адольф, Н.Ф. Ильина. – Красноярск: 2007. – 204 с.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя і выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. покажчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Аркикуца, О. М. Ключенок, Т. О. Ліщук; НАУКМА. – К.: СтилоС. 2006. – 630 с.

Ключко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика: дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Слободчиков В. И. Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания) / В. И. Слободчиков. – Киров, 2003. – 112 с

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А. В.Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Шевцов М. Г., Козлова О. Г., Харламов Ю. І. Учителю про педагогічну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 3.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перекласти основну інформацію теми мовою таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Виписати у термінологічний словник і проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «інноваційна діяльність»; «інноваційна педагогічна діяльність»; «інноваційний потенціал педагога»; «педагогічне проектування»; «педагогічний проект»; «експертизи інноваційної педагогічної діяльності».

2. Спроекувати соціально-психологічний портрет педагога-інноватора.

3. Написати есе на тему: «Кредо педагога-управлінця інноваційної формації».

4. Розробити проект освітньо-виховного заходу із застосуванням педагогічних інновацій.

Список рекомендованої літератури до теми 3.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова

редакція» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_ovsiti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.

Інноваційний потенціал проектної діяльності у навчальному закладі: Практико-орієнтований збірник / За загальною редакцією О. А. Федоренка, І. Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоева. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с. – С. 10 – 70; 140 – 152.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Адольф В. А., Ильина Н. Ф. Инновационная деятельность педагога в процессе его профессионального становления: монография / В. А. Адольф, Н.Ф. Ильина. – Красноярск: 2007. – 204 с.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. покажчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Лішук; НаУКМА. – К.: СтилоС. 2006. – 630 с.

Ключко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика: дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Слободчиков В. И. Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания) / В. И. Слобдчиков. – Киров, 2003. – 112 с

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А. В.Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Шевцов М. Г., Козлова О. Г., Харламов Ю. І. Учителі про педагогічну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У ПРАКТИКУ РОБОТИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

ЛЕКЦІЯ 4.

Інноваційна політика держави в галузі освіти. Характеристика законодавчих і нормативних документів, що регламентують інноваційну освітню діяльність. Характеристика понять: «інноваційний освітній проєкт», «інноваційний розвиток навчального закладу», «управління інноваційним процесом».

Управління розвитком навчального закладу як частина здійснюваної в ньому управлінської діяльності. Принципи управління інноваціями. Функції управління інноваціями. Програмно-цільовий підхід в управлінні інноваційним процесом.

Програма розвитку навчального закладу. Освітня програма навчального закладу. Розробка проєкту розвитку навчального закладу.

Інноваційний проєкт. Етапи створення інноваційного проєкту. Зміст програми інноваційного розвитку навчального закладу.

Формування банку педагогічних інновацій. Сучасні банки інновацій.

Способи впровадження новацій в навчальні заклади: розвиток свого власного досвіду, використання іншого перспективного педагогічного досвіду, освоєння наукових розробок, проведення педагогічного експерименту.

Класифікація учасників інноваційного процесу. Проблеми включення педагога в інноваційний процес. Основні причини опору педагогічних працівників нововведенням. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри. Види психологічних бар'єрів. Методи стимулювання інноваційної діяльності в педагогічному колективі.

Критерії оцінювання рівня інноваційного потенціалу педагогічного колективу. Оцінка ефективності впровадження інновації в практику роботи навчальних закладів.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 4.1.

Управління процесом упровадження освітніх інновацій

План

1. Програмно-цільовий підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
2. Технологія розробки інноваційного освітнього проекту.
3. Експертиза інноваційного освітнього проекту.
4. Банк педагогічних інновацій.
5. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.
6. Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.
7. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики навчального закладу.
8. Процедура проведення експертизи інноваційної діяльності навчального закладу та форма представлення її результатів.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 4.1.

Основна література:

Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования (психологические аспекты) / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко. – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Инновационная политика высшего учебного заведения / [Девяткина М. А., Мирошникова Т. А., Петрова Ю. И. и др.]; под ред. Р. Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.

Мармоза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.

Навроцкий А. И. Высшая школа: теория и практика модернизации / А. И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В. Н. Каразина, 2007. – 196 с.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад (від 20.02.2002 р. № 114)

Положення про здійснення моніторингу виконання інноваційних проектів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків (від 17.04.2003 р. № 245).

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКШПО, 2005. – 96 с.

Додаткова література:

Буркова Л. Гіпотетична побудова моделі адаптивної експертної системи освітніх інновацій / Л. Буркова // Рідна школа. – 2003. – С. 26 – 28.

Васильченко Н. П. Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В.Олійник (гол. ред.) та ін. / Н. П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180 – 194.

Делия В. П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В. П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Сльникова Г. В. Атестація загальноосвітніх навчальних закладів в Україні: передумови, зміст, експеримент : наук.-метод. посіб. / Г. В. Сльникова. – Харків : Гімназія, 1999. – 160 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Касьянова О. М. Теоретичне узагальнення сутності експертизи як педагогічного феномену / О. М. Касьянова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 29 (82), 2013 – С. 191 – 196.

Клочко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Лаарев В. С. Системное развитие школы / В. С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.

Ліговицький А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А. О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика: дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Салига С. Я. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С. Я. Салиги / С. Я. Салига, Яришко О. В. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.

Субетто А. Качество образования: проблемы оценки и мониторинга / А. Субетто // Образование. – 2000. – № 2. – С. 62 – 66.

Тубельский А. Экспертиза инновационной школы / А. Тубельский // Инновационное движение в российском школьном образовании. – М., 1997. – С. 158 – 179.

Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника / О. Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Щедровицкий Г. П. О методе исследования мышления / Г. П. Щедровицкий. – М., 2006. – 600 с.

Експертиза в сучасному світі: від знання до діяльності / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Експертиза освітніх інновацій / Под ред. Г. Н. Прозументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 4.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перекласти основну інформацію теми мовою таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Виписати у термінологічний словник і проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «інноваційний потенціал навчального закладу», «інноваційний розвиток навчального закладу», «управління інноваційним розвитком навчального закладу», «управління процесом упровадження інновацій», «програма інноваційного розвитку навчального закладу».

2. Підготувати аналітичну записку про рівень інноваційності навчального закладу. Послідовність виконання:
3. Опрацювати рекомендовану літературу до курсу та нормативно-правові документи, що регламентують інноваційну освітню діяльність.
4. Вибрати конкретний навчальний заклад для експертного аналізу його інноваційного розвитку. Провести експертний аналіз ефективності впровадження інновації в практику роботи навчального закладу.
5. Підготувати аналітичну записку.

Список рекомендованої літератури до теми 4.

Основна література:

Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования (психологические аспекты) / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко. – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2012. – 349 с.

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Інноваційна політика вищого навчального закладу / [Девяткина М. А., Мирошникова Т. А., Петрова Ю. И. и др.]; под ред. Р. Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.

Мармоза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.

Навроцкий А. И. Высшая школа: теория и практика модернизации / А. И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В. Н. Кармазина, 2007. – 196 с.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій : теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад (від 20.02.2002 р. № 114)

Положення про здійснення моніторингу виконання інноваційних проектів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків (від 17.04.2003 р. № 245).

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Суббето А. И. От квалиметрии человека – к квалиметрии образования (Генезис) / А. И. Суббето // Введение в квалиметрию высшей школы. – В 4 кн. – Кн. III. – Общая квалиметрия и специальные методы квалиметрии. – М.: Иссл. Центр Госкообразования СССР по проблемам управления качеством подготовки специалистов, 1991. – 240 с.

Томашевський В. М. Моделювання систем / В. М. Томашевський. – К.: ВНМ, 2005. – 352 с.

Урський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКШПО, 2005. – 96 с.

Додаткова література:

Буркова Л. Гіпотетична побудова моделі адаптивної експертної системи освітніх інновацій / Л. Буркова // Рідна школа. – 2003. – С. 26 – 28.

Васильченко Н. П. Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / Н. П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180 – 194.

Делия В. П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В. П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Єльнікова Г. В. Атестація загальноосвітніх навчальних закладів в Україні: передумови, зміст, експеримент : наук.-метод. посіб. / Г. В. Єльнікова. – Харків : Гімназія, 1999. – 160 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Касьянова О. М. Теоретичне узагальнення сутності експертизи як педагогічного феномену / О. М. Касьянова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 29 (82), 2013 – С. 191 – 196.

Ключко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Лаарев В. С. Системное развитие школы / В. С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.

Ліговицький А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А. О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика: дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Салига С. Я. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С. Я. Салиги / С. Я. Салига, Яришко О. В. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.

Субетто А. Качество образования: проблемы оценки и мониторинга / А. Субетто // Образование. – 2000. – № 2. – С. 62 – 66.

Тубельский А. Экспертиза инновационной школы / А. Тубельский // Инновационное движение в российском школьном образовании. – М., 1997. – С. 158 – 179.

Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника / О. Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Щедровицкий Г. П. О методе исследования мышления / Г. П. Щедровицкий.– М., 2006. – 600 с.

Експертиза в современном мире: от знания к деятельности / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

**Тема: Управління інноваційною педагогічною діяльністю.
Розробка проекту інноваційного розвитку навчального закладу
«Школа моєї мрії».**

Мета: аналіз і наукове осмислення інноваційних процесів в освіті; набуття здатності здійснювати впровадження інновації, планування інноваційної діяльності на основі нормативної документації, встановлених правил оформлення, звітності та експертизи результатів інноваційної діяльності.

Завдання: на основі вивчення наукової літератури і практики роботи освітнього закладу розробити концепцію та програму інноваційного розвитку навчального закладу за вибором.

Структура дій з формування концепції школи. Пошук і оцінка ідей, реалізація яких дозволить вирішити виявлені у процесі аналізу

проблеми, формування «місива ідей». Уточнення «місії» нової школи (на яких дітей вона буде орієнтована). Вибір ідей для концепції на основі врахування рівня їх технологічної розробленості, можливостей, умов та інших факторів, що забезпечують реалізацію «місії школи». Формування концепції нової школи. Формування концепції нової управлінської системи, що відповідає новому об'єкту.

Зміст програми інноваційного розвитку навчального закладу включає: інформаційно-аналітичну характеристику стану розвитку навчального закладу; цілі і завдання навчального закладу; концептуальне і теоретичне обґрунтування основних положень програми розвитку; основні напрями програми розвитку; план реалізації програми розвитку; ресурсне забезпечення програми розвитку (фінансові ресурси, кадрові ресурси, інформаційні ресурси); механізми реалізації управління; джерела фінансування програми; контроль та експертизу реалізації програми розвитку.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 2.

1. Сутність та характеристика інноваційної педагогічної діяльності.
2. Критерії та показники готовності педагога до інноваційної діяльності.
3. Рівні готовності педагога до інноваційної діяльності.
4. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
5. Педагогічне проектування як форма інноваційної діяльності педагога.
6. Проектування і реалізація інновацій на різних рівнях педагогічного процесу.
7. Етапи педагогічного проектування. Об'єкти педагогічного проектування.
8. Основні процедури проектування педагогічних нововведень.
9. Програмно-цільовий підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
10. Технологія розробки інноваційного освітнього проекту.
11. Зміст програми інноваційного розвитку навчального закладу.
12. Способи впровадження інновацій у навчальні заклади.

13. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.
14. Експериментальна педагогічна діяльність та її рівні.
15. Види педагогічного експерименту, логіка і етапи педагогічного експерименту.
16. Проектування програми дослідно-експериментальної роботи в навчальному закладі.
 17. Класифікація учасників інноваційного процесу.
 18. Проблеми включення педагога в інноваційний процес.
 19. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри.
 20. Методи стимулювання інноваційної діяльності в педагогічному колективі.
 21. Вивчення та експертиза інноваційного освітнього досвіду.
 22. Технологія здійснення експертизи інноваційного освітнього проекту.
 23. Критерії оцінювання інноваційної педагогічної діяльності.
 24. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики навчального закладу.
 25. Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 2.

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_ovsviti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець XX – початок XXI століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования (психологические аспекты) / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Ващенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Гуманитарна експертиза: возможности и перспективы : сб. науч. тр. / [под ред.: В. И. Бахштановского, Т. С. Караченцевой]. – Новосибирск : Наука, 1992. – 221 с.

Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко. – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.

Делия В. П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В. П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К.: Слово, 2013. – 447 с.

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Инновационная политика высшего учебного заведения / [Девяткина М. А., Мирошникова Т. А., Петрова Ю. И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.

Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.

Інноваційний потенціал проектної діяльності у навчальному закладі: Практико-орієнтований збірник / За загальною редакцією О. А. Федоренка, І. Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.

Мармоза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.

Навроцкий А. И. Высшая школа: теория и практика модернизации / А. И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В.Н. Кармазина, 2007. – 196 с.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад (від 20.02.2002 р. № 114)

Положення про здійснення моніторингу виконання інноваційних проєктів за пріоритетними напрямками діяльності технікологічних парків (від 17.04.2003 р. № 245).

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Суббето А. И. От квалиметрии человека – к квалиметрии образования (Генезис) / А. И. Суббето // Введение в квалиметрию высшей школы. – В 4 кн. – Кн. III. – Общая квалиметрия и специальные методы квалиметрии. – М.: Иссл. Центр Госкообразования СССР по проблемам управления качеством подготовки специалистов, 1991. – 240 с.

Томашевський В. М. Моделювання систем / В. М. Томашевський. – К.: ВНМ, 2005. – 352 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Буркова Л. Гіпотетична побудова моделі адаптивної експертної системи освітніх інновацій / Л. Буркова // Рідна школа. – 2003. – С. 26 – 28.

Васильченко Н. П. Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / Н. П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180 – 194.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Єльнікова Г. В. Атестація загальноосвітніх навчальних закладів в Україні: передумови, зміст, експеримент : наук.-метод. посіб. / Г. В. Єльнікова. – Харків : Гімназія, 1999. – 160 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показник (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НАУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Касьянова О. М. Теоретичне узагальнення сутності експертизи як педагогічного феномену / О. М. Касьянова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 29 (82), 2013 – С. 191 – 196.

Клочко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт.

пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Лазарев В. С. Системное развитие школы / В. С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.

Ліговицький А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А. О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика : дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Салига С. Я. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С. Я. Салиги / С. Я. Салига, Яришко О. В. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.

Субетто А. Качество образования: проблемы оценки и мониторинга / А. Субетто // Образование. – 2000. – № 2. – С. 62 – 66.

Тубельский А. Экспертиза инновационной школы / А. Тубельский // Инновационное движение в российском школьном образовании. – М., 1997. – С. 158 – 179.

Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника / О. Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Експертиза в сучасному світі: от знания к деятельности / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Експертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прокументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Експертиза інновацій для забезпечення якості освіти»

Разом: 72 год., лекції – 12 год., семінарсько-практичні заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 4 год.

Семестр	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Інноваційні процеси в освіті			
К-ть балів за модуль	76 балів			
Лекції	1	2	3	4
Дати				
Теми лекцій	Інновації в освіті: сутність, характеристики, експертиза	Інноваційні процеси як механізм розвитку освітніх систем: критерії їх ефективності	Інноваційна діяльність в освіті: параметри аналізу та оцінювання	Управління процесом управління освітніх інновацій у практиці роботи навчальних закладів
К-ть балів	2 б.	1 б.	1 б.	2 б.
Теми семінарських занять	Освітні інновації як основа модернізації галузі в сучасних умовах	Інноваційні процеси в освіті	Інноваційна діяльність в освіті: сутність, зміст, експертиза	Управління процесом управління освітніх інновацій
К-ть балів	2 б.	1 б.	1 б.	2б.
Самостійна робота	10 б.	5 б.	5 б.	10 б.
Робота на семінарах, практичних	20 б.	10 б.	10 б.	20 б.
ІНДЗ	30 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсумковий контроль	ПМК (40 балів)			

Коефіцієнт переважності балів: $182 : 60 = 3,03$

**Розрахунок рейтингових балів за видами поточного
і підсумкового контролю з дисципліни «Експертиза
інновацій для забезпечення якості освіти»**

№	Вид діяльності (визначаються по кожній дисципліні)	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Всього
1	Відвідування лекцій	1	6
2	Відвідування практичних (семінарських занять)	1	6
3	Виконання завдання для самостійної роботи	5	30
4	Робота на практичному (семінарському) занятті у тому числі: – доповідь; – виступ; – повідомлення; – участь у дискусії, тощо.	Всього 10, у тому числі за видами	60
5	ІНДЗ (індивідуальне навчально-дослідницьке завдання)	30	30
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	50
	Загальна кількість балів:		182
Коефіцієнт перерахунку $182 : 60 = 3,03$			
Підсумковий рейтинговий бал			60
Залік			40
Разом:			100

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАЗ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Інноваційні процеси в освіті			
Інновації в освіті: сутність, характеристика, експертиза (10 год.)	Семінарське заняття Індивідуальне заняття	10	I-II
Інноваційні процеси як механізм розвитку освітніх систем: критерії їх ефективності (9 год.)	Семінарське заняття Індивідуальне заняття	5	II-III
Змістовий модуль 2. Експертиза для управління інноваційними процесами в освіті			
Інноваційна діяльність в освіті: параметри аналізу та оцінювання (9 год.)	Семінарське заняття Індивідуальне заняття	5	III-IV
Управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи навчальних закладів (10 год.)	Семінарське заняття Індивідуальне заняття	10	IV-V
Разом: 36 год.	Разом: 30 балів		

VI. КОНТРОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань і визначення методів дослідження	5 балів
2.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку цього питання.	10 балів
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи. Презентація проекту у програмі PowerPoint	10 бали
4.	Презентація проекту (виступ перед аудиторією)	5 балів
Разом:		30 балів

VII. ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Інноваційні тенденції в розвитку освіти.
2. Сутність і специфіка інновацій в освіті.
3. Характеристика інновацій в освіті.
4. Сучасні класифікації інновацій в освіті.
5. Проблеми вивчення і освоєння інновацій в освіті.
6. Джерела і носії нового в освіті.
7. Інноваційні дидактичні системи та їх роль у розвитку освіти і суспільства.
8. Авторські школи у вітчизняній і світовій освітній практиці.
9. Сучасні інноваційні навчальні заклади.
10. Предмет та завдання експертизи освітніх інновацій.
11. Функції експертизи освітніх інновацій.
12. Принципи експертизи освітніх інновацій.
13. Критерії експертизи освітніх інновацій.
14. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.
15. Методи експертизи освітніх інновацій.
16. Закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті.

17. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
18. Життєвий цикл освітньої інновації.
19. Види структур інноваційного процесу.
20. Основні напрями та механізми розвитку інноваційних процесів в освіті.
 21. Інноваційні процеси в системі дошкільної освіти.
 22. Інноваційні процеси в системі загальної середньої освіти.
 23. Інноваційні процеси у вищій освіті.
 24. Методи вибору і прогнозування інноваційних процесів в освіті.
 25. Критерії ефективності інноваційних процесів в освіті.
 26. Сутність та характеристика інноваційної педагогічної діяльності.
 27. Критерії та показники готовності педагога до інноваційної діяльності.
 28. Рівні готовності педагога до інноваційної діяльності.
 29. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
 30. Педагогічне проектування як форма інноваційної діяльності педагога.
 31. Проектування і реалізація інновацій на різних рівнях педагогічного процесу.
 32. Етапи педагогічного проектування. Об'єкти педагогічного проектування.
 33. Основні процедури проектування педагогічних нововведень.
 34. Програмно-цільовий підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
 35. Технологія розробки інноваційного освітнього проекту.
 36. Зміст програми інноваційного розвитку навчального закладу.
 37. Способи впровадження інновацій у навчальні заклади.
 38. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.
 39. Експериментальна педагогічна діяльність та її рівні.
 40. Види педагогічного експерименту, логіка і етапи педагогічного експерименту.
 41. Проектування програми дослідно-експериментальної роботи в навчальному закладі.
 42. Класифікація учасників інноваційного процесу.

43. Проблеми включення педагога в інноваційний процес.
44. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри.
45. Методи стимулювання інноваційної діяльності в педагогічному колективі.
46. Вивчення та експертиза інноваційного освітнього досвіду.
47. Технологія здійснення експертизи інноваційного освітнього проекту.
48. Критерії оцінювання інноваційної педагогічної діяльності.
49. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики навчального закладу.
50. Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО МАКРОМОДУЛЮ VII

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт *України* від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія / І. М. Богданова. – Одеса : М. П. Черкасов. – 2009. – 157 с.

Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования (психологические аспекты) / С. Л. Братченко. – М. : Смысл, 1999. – 137 с.

Вашенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л. М. Вашенко. – К.: Видавниче об'єднання «Тираж», 2005. – 360 с.

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Гуманитарная экспертиза: возможности и перспективы : сб. науч. тр. / [под ред.: В. И. Бакштановского, Т. С. Караченцевой]. – Новосибирск : Наука, 1992. – 221 с.

Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко. – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.

Делия В. П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В. П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.

Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) від 03.11.1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (затверджено Постановою кабінету міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум [Текст] : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 447 с.

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-ХІІ [Електронний ресурс]. – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Инновационная политика высшего учебного заведения / [Девяткина М. А., Мирошникова Т. А., Петрова Ю. И. и др.]; под ред. Р. Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.

Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОПППО, 2006. – 124 с.

Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОПППО, 2005. – 160 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Мармоза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.

Навроцкий А. И. Высшая школа: теория и практика модернизации / А. И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В. Н. Каразина, 2007. – 196 с.

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.

Паламарчук В. Ф., Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154. – 167.

Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс]. – 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С. О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.

Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность / В. А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.

Суббето А. И. От квалиметрии человека – к квалиметрии образования (Генезис) / А. И. Суббето // Введение в квалиметрию высшей школы. – В 4 кн. – Кн. III. – Общая квалиметрия и специальные методы квалиметрии. – М.: Иссл. Центр Госкообразования СССР по проблемам управления качеством подготовки специалистов, 1991. – 240 с.

Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІШПО, 2005. – 96 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.

Буркова Л. В. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л. В. Буркова // Директор школи. – 2000. – № 35. – С. 1 – 9.

Буркова Л. Гіпотетична побудова моделі адаптивної експертної системи освітніх інновацій / Л. Буркова // Рідна школа. – 2003. – С. 26 – 28.

Васильченко Н. П. Управління освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / Н. П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180 – 194.

Державін В. Технологія проведення демократичної експертизи / В. Державін // Управління освітою. – 2004. – № 18 (90). – С. 11 – 12.

Еленский Н. Г. Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н. Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. – № 6. – С. 31 – 34.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Сльникова Г. В. Атестація загальноосвітніх навчальних закладів в Україні: передумови, зміст, експеримент : наук.-метод. посіб. / Г. В. Сльникова. – Харків : Гімназія, 1999. – 160 с.

Інноваційний потенціал проектної діяльності у навчальному закладі: Практико-орієнтований збірник / За загальною редакцією О. А. Федоренка, І. Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук (ред.); Центр ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. показник (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т.О. Лішук; НАУКМА. – К.: Стилос. 2006. – 630 с.

Касьянова О. М. Теоретичне узагальнення сутності експертизи як педагогічного феномену / О. М. Касьянова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 29 (82), 2013 – С. 191 – 196.

Клочко В. Е., Галажинский Э. В. Психология инновационного поведения. Научное издание. – Томск: Томский государственный университет, 2009. – 240 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.

Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6 (990). – С. 3 – 8.

Лазарев В. С. Системное развитие школы / В. С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.

Ліговицький А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А. О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.

Мкртычян Г. А. Психолого-педагогическая экспертиза в образовании: теория и практика : дис. на соискание учёной степени доктора психол. наук : 19.00.01 / Герасим Амирович Мкртычян. – Н. Новгород, 2002. – 351 с.

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. – № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7.

Паламарчук В. Ф., Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154 – 167.

Петренко Л. Система внутрішньошкільного експертного оцінювання результатів навчальної діяльності учнів / Л. Петренко // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 83 – 90.

Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с.

Салига С. Я. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С. Я. Салиги / С. Я. Салига, Яришко О. В. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.

Слободчиков В. И. Инновации в образовании: основания и смысл [Электронный ресурс] / В. И. Слободчиков. – Режим доступа: http://www.abitu.ru/researcher/methodics/nauka/a_1xizkd.html

Слободчиков В. И. Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания) / В. И. Слободчиков. – Киров, 2003. – 112 с.

Субетто А. Качество образования: проблемы оценки и мониторинга / А. Субетто // Образование. – 2000. – № 2. – С. 62 – 66.

Тубельский А. Экспертиза инновационной школы / А. Тубельский // Инновационное движение в российском школьном образовании. – М., 1997. – С. 158 – 179.

Русский В. И. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М. М. Поташника / О. Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика : методология, теория, практика : Научное издание / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Шевцов М. Г., Козлова О. Г., Харламов Ю. І. Учителів про педагогічну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.

Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности / Под ред. Г. В. Иванченко, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2006. – 452 с.

Экспертиза образовательных инноваций / Под ред. Г. Н. Прозументовой. – Томск, 2007. – 127 с.

Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И. К. Журавлев, В. С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6 – 9.